

«Քայլ առ քայլ» բարեգործական հիմնադրամ

«Նախադպրոցական հաստատության մանկավարժական աշխատողների մասնագիտական կարողությունների և հմտությունների զարգացման» ծրագիր

ՀԵՏԱԶՈՏԱԿԱՆ

ԱՇԽԱՏԱՆՔ

Թեմա՝ «Ազգային տոների և ծեսերի կազմակերպման առանձնահատկությունները կրթական գործընթացում»

Դաստիարակ՝ Հրաչուհի Բարեղամյան

Մանկապարտեզ՝ «Ծովագյուղ բնակավայրի մանկապարտեզ» ՀՈԱԿ

2023թ.

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

ՆԵՐԱԾՈՒԹՅՈՒՆ	2
ԳՆՈՒՄ 1 ԱԶԳԱՅԻՆ ՏՈՆԵՐԻ, ԾԵՍԵՐԻ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՄԱՆ ԱՌԱՆՋՆԱՀԱՏԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ ԿՐԹԱԿԱՆ ԳՈՐԾԸՆԹԱՑՈՒՄ	5
ԳՆՈՒՄ 2. ՀԵՏԱԶՈՏՈՒԹՅԱՆ ԸՆԹԱՑՔԸ	8
ԵԶՐԱԿԱՑՈՒԹՅՈՒՆ	13
ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ՑԱՆԿ	14

ՆԵՐԱԾՈՒԹՅՈՒՆ

Հետազոտական աշխատանքը կրում է «Ազգային տոների եւ ծեսերի

կազմակերպման առանձնահատկությունները կրթական գործընթացում>> վերնագիրը: Թեման ընտրելիս հաշվի են առել թեմայի արդիականությունը:

Թեմայի արդիականությունն այն է, որ հեթանոսական շրջանում ազգային տոների մեծ մասը նվիրված էր աստվածների և բնության տարբեր տարերքների պաշտամունքին: Չնայած որ քրիստոնեության ընդունումով դրանցից շատերը փոխել են իրենց անվանումն ու խորհուրդը, բայց դրանցում գոյություն ունեցող մի շարք սովորույթներ մինչ օրս էլ պահպանել են իրենց արժեքը: Սակայն, ինչպես անցյալում, այնպես էլ այժմ տոներն ունեն նույն գործառույթը՝ այն է համախմբել մարդկանց տոնի և ծեսի ազգային գաղափարի շուրջ:

Հայոց ազգային տոները տարբեր ժամանակներում տարբեր դրսևորումներ և վերաիմաստավորումներ են ունեցել: Սակայն այս տոների արմատներն այնքան խորն են եղել ժողովրդի ինքնագիտակցության մեջ, որ ժամանակի կրոնաքաղաքական փոփոխությունները նույնպես չեն կարողացել ազդել դրանց վրա: Հայկական մշակույթը հնուց ի վեր, մինչև օրս էլ, աչքի է ընկնում իր բազմաթիվ և յուրօրինակ ազգային տոներով: Մենք բոլորս այս տոները նշում ենք որպես քրիստոնեական և եկեղեցական տոներ, սակայն այս տոների մեծ մասը գալիս է նախաքրիստոնեական ժամանակներից:

Ըստ Ֆրեյդենբերգի, տոնն սկզբնական շրջանում եղել է ծիսական արգելքների օր և ոչ հանգստի:

Ազգային տոների, ծեսերի կազմակերպման առանձնահատկությունները կրթական գործընթացում բավականին խորն է և բազմակողմանի: Ծեսերի ժամանակ կարևորվում է մանկապարտեզ ընտանիք համագործակցությունը, քանի որ ներգրավվում է նաև ընտանիքը: Երբ ծնողը մասնակից է լինում մանկապարտեզում կազմակերպված ծեսերին, միջոցառումներին, խաղերին, դա ավելի է մտերմացնում մանկապարտեզ ընտանիք կապը:

Հետազոտական աշխատանքի նպատակն հետևյալն է՝ վերածանոթացնել մեր ժողովրդին այն տոներին, որոնք ներդաշնակորեն միաձուլվել էին մեր ժողովրդի կյանքին: Մեր տոների ժողովրդական կատարումների զգալի մասը վկայում է, որ ժողովուրդը տոներն ի ցույց է դրել մարդու և բնության ամբողջականությունը, փոխկապվածությունը, միասնականությունը և տարբեր ձևերով միմյանց օգնելու ներդաշնակ կապը:

Առաջին գլուխը նվիրված է ազգային տոների, ծեսերի նկարագրությանը

և կազմակերպման առանձնահատկությունները կրթական գործընթացում, իսկ երկրորդ գլխում կատարվել է հետազոտական աշխատանք:

ԳԼՈՒԽ 1 ԱԶԳԱՅԻՆ ՏՈՆԵՐԻ, ԾԵՍԵՐԻ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՄԱՆ ԱՌԱՆՁՆԱՀԱՏԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ ԿՐԹԱԿԱՆ ԳՈՐԾԸՆԹԱՑՈՒՄ

1.1 Ազգային տոների, ծեսերի նկարագրությունը

Ազգային տոնը երկրի կամ ազգի պաշտոնապես նշանակված տոն է, որը, հաճախ կապված է պետականության կամ ինքնիշխանության ձևավորման հետ: Ազգային տոնի օրը նշանակվում է երկրի կամ ազգի կայացման պատմության մեջ առավել կարևոր օրը: Որպես կանոն՝ ազգային տոնը ոչ աշխատանքային օր է և ուղեկցվում է տոնական միջոցառումներով:

Ծեսերն աչքի են ընկնում իրենց պատմական և ճանաչողական արժեքներով: Ծեսերի շնորհիվ պահպանվել և սերնդեսերունդ են փոխանցվել ազգային կյանքի բոլոր էական կողմերը, արտացոլել են էթնոսին բնորոշ առանձնահատկությունները: Եթե մշակույթի ժառանգորդման առաջին ձևը համարենք ծեսը, ապա երկրորդը ծիսակարգն է: Ծիսակարգը մարմնավորում է մարդկանց վարքի տարբեր կողմերը: Ըստ Ա. Սարգսյանի՝ «Ծիսակարգը խիստ

կանոնակարգված է, ամփոփոխ, միակերպ և հիմնականում կապվում է կրոնական պատկերացումների հետ, ունի զանգվածային բնույթ, այսինքն՝ դրան մասնակցում են մարդկանց մեծ խմբեր >>: Դրանցում ժողովուրդը հանդես է գալիս և՛ որպես ստեղծագործ, և՛ որպես գործիչ, և՛ որպես քննադատ:

Ըստ Ֆրեյդենբերգի, տոնն սկզբնական շրջանում եղել է ծիսական արգելքների օր և ոչ հանգստի: Այս տեսակետի ժամարտացիության մեջ համոզվելու առիթները շատ են, որոշակի տոնի ժամանակ գործում է արգելքների համալիր. այդ օրը օձառ չօգտագործելու, գլուխ չլվանալու, կրակ չհանելու, ճանապարհ չգտնելու, գործ չհանելու և այլ արգելքներ, որոնք պահպանվում են առ այսօր:

Ամանոր

Ամանոր (Կաղանդ, Նոր տարի), տոն, նշվում է տարբեր ժողովուրդների կողմից ընդունված օրացույցում ընթացիկ տարվա վերջին օրվա և հաջորդ տարվա առաջին օրվա գիշերը: Նոր տարին նշելու սովորույթը գոյություն ուներ դեռևս մ.թ.ա. 3-րդ հազարամյակում՝ Միջագետքում Ամանորով նշում են տարվա սկիզբը: Տարին ժամանակի սահմանն է, որը վերցրած է բնությունից: Դա այն ժամանակաշրջանն է,

որի ընթացքում Երկիր մոլորակը կատարում է մի լրիվ պտույտ Արեգակի շուրջը: Երկրի կատարած շրջապտույտը հավասար է 934 միլիոն կիլոմետրի, որն անցնում է մեծ արագությամբ:

Հունվարի 1-ը՝ որպես տարվա սկիզբ, սահմանվել է Հռոմի կայսր Հուլիոս Կեսարի կողմից մ.թ.ա. 46 թվականին: Հին Հռոմում այդ օրը նվիրված էր Յանուսին՝ ընտրության, դժների և բոլոր սկզբների աստծուն: Հունվար ամիսն իր անվանումը ստացել է հենց Յանուս աստծու անունից, որին պատկերում էին երկու երեսով, որոնցից մեկը նայում էր առաջ, իսկ մյուսը՝ ետ:

Տյառնընդառաջ

Հայ Առաքելական Եկեղեցին ամեն տարի փետրվարի 14-ին՝ Քրիստոսի Սուրբ Ծննդյան օրվանից 40 օր հետո, նշում է քառասուն օրական մանուկ Հիսուսին տաճարին ընծայաբերելու տոնը՝ Տյառնընդառաջը: Տրնդեզ, Տեառնընդառաջ, Տանդառեջ, Տնդալեջ, Տառինջ-տառինջ, Դառդառանջ, Դոռոնջ, Մելետ և բազմաթիվ այլ անուններով հայտնի տոնը հայ ժողովուրդը նշում է հազարամյակներ շարունակ:

Տոնի պաշտոնական՝ Տյառնընդառաջ անունը բացատրվում է Քրիստոսի կենսագրության այն իրողությամբ, որ հրեական օրենքի համաձայն՝ Փրկչի ծննդյան քառասուներորդ օրը նրա ծնողները՝ Մարիամն ու Հովսեփը, որդուն տաճար տարան: Այստեղ վրան ընդառաջ Եկավ խոր ծերության հասած և տիրոջ գալստյանն սպասող Սիմոն ծերունին, որտեղից և տոնի անունը՝ ՏՅԱՌՆԸՆԴԱՌԱՋ, Տիրոջն ընդառաջ:

Տոնական հանդիսությունները, սակայն, ունեն հնագույն ավանդույթներ և առնչվում են կրակի մաքրագործող զորության հանդեպ ունեցած հավատի հետ:

Տյառնընդառաջին վառվող խարույկը գարնան ավետման խորհուրդն ունի:

Տարածված էր այն պատկերացումը, որ Տյառնընդառաջի հետ վերջանում է «ձմռան քառասունքը»: Շիրակում Տյառնընդառաջին ասում էին «Մենծ գոլն ընկավ»:

Հավատալիք կար, որ «Տըրընդեզի կրակը իր հետ բերում էր օդի բարեխառնություն, հունձքի առատություն, արտերի բերրիություն և ամուսինների օրհնություն»: Ահա այս գաղափարների շուրջն էլ կառուցված էին տոնական արարողությունները:

Տյառնընդառաջի հիմնական ծեսը խարույկ վառելն էր: Որոշ տեղեր խարույկը

վառում էին միայն եկեղեցու բակում, այլ վայրերում՝ բոլոր տների բակերում, երրորդներում՝ միայն նշանված աղջիկների և նորապսակ ունեցող ընտանիքների բակերում: Գերադասելի էր խարույկի համար օգտագործել հատուկ փայտ: Շարուրում գերադասում էին Խաղողենու դյուրավառ փայտը: Սակայն անտառազուրկ վայրերում ծղոտ էլ էին վառում: Խարույկի փայտը կամ այլ վառելիքը բերում էին նշանված ու նորապսակ երիտասարդները, ընդ որում բուն տոնի օրը: Առաջինը, քահանայի օրհնությունից հետո, վառում էին եկեղեցու բակի մեծ խարույկը: Կրակը վառելու պատվավոր իրավունքն այդ տարի ամուսնացած նորափեսաներինն էր. եթե գյուղում նույնիսկ 10 նորափեսա լինեք, բոլորն էլ պետք է մասնակցեին կրակը վառելու արարողությանը, պայմանով, որ յուրաքանչյուրը որևէ ընծա տար եկեղեցուն՝ մեկ ոչխար, մի տիկ գինի, դրամ և այլն: Այս խարույկը հատուկ էր, այն ողջ համայնքի ընթացիկ տարվա կյանքի նախագուշակը պիտի լինեք: Ամբողջ ժողովուրդն այստեղ էր հավաքվում՝ հետները փայտ, նույնիսկ գերաններ բերելով, կրակը թեժացնելով և մինյանց կոչ անելով «ձմեռը վառել»:

Հավաքվածներն ուշադիր հետևում էին խարույկի ծխի ուղղությանը, այն ցույց էր տալիս այդ տարվա առավել բերքառատ գոտին: Այս մեծ, գլխավոր խարույկից մասնակիցները խանձողներ էին տանում, որով վառում էին բակերի խարույկները:

Կրակ անհրաժեշտ էր վառել հատկապես նշանված կամ այդ տարի պսակված հարսնացուի կամ հարսի բակում, որոնց սկեսուրները հարսին պետք է «կրակին ցույց տային»: Եթե հարսնացուն դեռևս հոր տանն էր, սկեսուրը Տյառնընդառաջի առավոտյան նրան «փայ» էր ուղարկում, որ սովորաբար բաղկացած էր լինում աղանձից, զանազան ընկուզեղենից, մրգեղենից, չամիչից, շաքարից և որևէ զարդից: Երեկոյան, եկեղեցու կրակից հետո, սկեսուրն իր ազգական կանանց հետ այցելում էր հարսնացուի տուն և ինքն ուղեկցում հարսնացուին կրակի շուրջը պտտվելու, նորահարս ունեցողները հրավիրում էին հարսի ընկերուհիներին:

1.2 Ազգային տոների, ծեսերի կազմակերպման առանձնահատկությունները կրթական գործընթացում

Ուսուցման համակարգի հենց առաջին օղակից՝ մանկապարտեզից է սկսվում մանկան աշխարհաճանաչմանն ուղղված տարրական գիտելիքների յուրացումը: Հիմնականում այստեղ է ձևավորվում նրա վերաբերմունքը աշխարհի, մարդկանց, շրջապատի և վերջապես գեղեցկության նկատմամբ:

Հայ երեխային հայեցի կրթությունը և դաստիարակությունն այնքան են անհրաժեշտ , որքան մեսրոպյան այբուբենը ` հայոց լեզուն իմանալու համար:

Մենք` մանկավարժներս,պարտավոր ենո ըստ արժանվույն կատարել մեզ վստահված գործը,այսինքն` հայ մանուկներին դաստիարակել հայեցի և քրիստոնեաբար:

Երեխայի աշխարհընկալման, գեղագիտական ճաշակի և այդ ոլորտում տարրական պատկերացումների ձևավորման տեսակետից առանձնահատուկ նշանակություն ունեն ազգային սովորույթները, ընտանեկան հանդիսությունները,տաղավար տոներին նվիրված հետաքրքիր միջոցառումները :Ինչ ծավալի էլ լինի միջոցառումը ,միևնույն է, երեխան կամա թե ակամա դառնում է դրանց մասնակիցն ու դիտորդը:Այդ տպավորություններն աստիճանաբար երեխայի մտապատկերում իմաստավորվում են և դառնում տարրական գիտելիքներ ` շրջապատի ճանաչողական համակարգում:

Փորձը ցույց է տալիս,որ երեխայի գեղագիտական և քրիստոնեական դաստիարակության իմաստով անգնահատելի նշանակություն ունեն ծիսական,ընտանեկան,ժողովրդական,ազգային հանդիսությունների մանկականացված միջոցառումները:Դրանք սրտամոտ են երեխային,քանի որ նա այս դեպքում դառնում է մասնակից ու կատարող:Նաարդեն պատկերացում ունի դրանց վերաբերյալ և մեծ սիրով ու որևորությամբ մասնակցում է այդ հանդիսություններին ,հաճախ էլ լրացումներով ու հիշեցումներով օգնում դաստիարակին:

Առանձնակի հետաքրքրությամբ են անցնում Սուրբ Ծնունդն ու Ամանորը,Զատիկը, Համբարձման տոնը,Վարդավառը:Եթե Սուչբ Ծննդի և Զատիկի տոնակատարությունները մենք տոնում ենք մանկապարտեզում,ապա համբարձումն ու Վարդավառը անպայման կազմակերպվում են բնության գեղատեսիլ վայրերում: Նախադպրոցական տարիքում ծեսի միջոցով սանի զարգացման գործընթացն արդյունավետ է,այն իր մեջ ոչ միայն ներառում է երեխայի համար կարևոր գործունեության ձևերը,այլև իրագործվում է լավագույն ազգային նյութով:

ԳԼՈՒԽ 2. ՀԵՏԱԶՈՏՈՒԹՅԱՆ ԸՆԹԱՑՔԸ

Հետազոտական աշխատանքը կատարել են միջին Ա խմբում: Կիրառել են գրույցի մոտելը, աշխատել են ԽԻԿ համակարգով: Աշխատանքի թեման ընտրել են Ամանորը, քանի որ այն հրաշքներով, սպասումներով և երազանքներով լի տոն է : Պարապմունքի ժամանակ երեխաները ամրապնդեցին Ամանորի մասին գիտելիքները, այնուհետև կարճ մուլտֆիլմ դիտեցին <<Գրինչ>>_ի մասին: Մուլտֆիլմի հերոսը Գրինչն էր, ով ծնվել էր սովորականից երկու անգամ փոքր սրտով: Այդ էր պատճառը, որ նա ատում էր Սուրբ Ծնունդը : Նա այնքան էր ատում տոնը, որ ցանկանում էր ոչնչացնել այն: Մուլտֆիլմը դիտելու ժամանակ մեր հերոս Գրինչը գողանում է երեխաների տոնածառը և ամանորյա զարդարանքները : Այն ետ վերադարձնելու համար պահանջում էր ,որ երեխաները իր առաջարկած հեքիաթի բաց թողնված մտքերը շարունակեն: Երեխաների առաջ դրված էր դժվար առաջադրանք և եթե նրանք ուզում էին տոնել Ամանորը պետք է հաղթահարեին դժվարությունը: Եվ դա նրանց մոտ հաջողվեց: Աշխատանքի վերջում հասկացանք, որ, եթե չլիներ Ամանորը, չէր լինի հույսը, լավատեսությունը և հրաշքերին հավատալու կարողությունը:

Օրինակելի պարապմունք

Առարկան` Խոսքի զարգացում

Թեման` <<Ամանոր>>

Տեսակը` գրույց

Դասի կառուցվածքը` ԽԻԿ համակարգ

Դասի նպատակները`

- Ծանոթացնել երեխաներին ձմռանն անցկացվող տոների հետ
- Ձարգացնել երեխաների պատմություն հյուսելու ունակությունը
- Ձարգացնել երեխաների կապակցված խոսքը, ձևավորել քերականորեն ճիշտ արտահայտվելու կարողությունները
- Ձարգացնել գեղագիտական ճաշակը, պատկերավոր մտածողությունը, հիշողությունը, աշխատանքն ավարտին հասցնելու կարողությունը
- Հարստացնել բառապաշարը սառցե լեզվակներ, ձյունե ամրոց, բյուրեղյա կամուրջ, եղնիկներով լծված սահնակ բառակապակցություններով
- Դաստիարակել սեր և հետաքրքրություն տոների հանդեպ: Անհրաժեշտ պարագաներ` Գրինչի մասին կարճ մուլտֆիլմ, ձմեռ պատկերող նկարներ, Ամանորին վերաբերող նկարներ, նախօրոք իրենց ձեռքով պատրաստված նամակներ Ձմեռ պապիկին:

Ընթացքը

Խթանման փուլ

Պարապմունքն սկսեցի բաց հարցերով՝

Դաստիարակ

-Տարվա ո՞ր եղանակն է հիմա:

Երեխաներ

-Տարվա եղանակը ձմեռ է:

Դաստիարակ

-Քանի՞ ամիս ունի ձմեռը:

Երեխաներ

-Չմեռն ունի երեք ամիս՝ դեկտեմբեր, հունվար, փետրվար:

Դաստիարակ

-Ի՞նչ փոփոխություններ են տեղի ունենում ձմռանը՝ բնության մեջ: (Ազատ քննարկում)

-Ո՞րն է ձմռան ամենագեղեցիկ, կախարդական տոնը:

Երեխաներ

-Չմռան ամենակախարդական տոնը Ամանորն է:

Դաստիարակ

-Ինչու՞ ենք այդ տոնն ամենից շատ սիրում: (Ազատ քննարկում)

-Ինչպե՞ս ենք պատրաստվում Ամանորին: (Ազատ քննարկում)

-Ի՞նչն ենք զարդարում Ամանորին:

Երեխաներ

-Ամանորին զարդարում ենք եղևին:

Պատասխանները լսելուց հետո երեխաները դիտեցին «Գրինչ» -ի մասին մուլտֆիլմը:

Իմաստի ընկալում

Մուլտֆիլմի ավարտից հետո հարցեր տվեցի երեխաներին:

-Ինչի՞ մասին էր մուլտֆիլմը:

-Ինչպիսի՞ն էր Գրինչը:

-Ի՞նչը ստիպեց Գրինչին, որ նա փոխվի:

Հարցերի պատասխանները լսելուց հետո ես երեխաներին տեղեկացրեցի, որ մուլտֆիլմ դիտելու ժամանակ Գրինչը մեզանից գողացել է մեր տոնածառը և

ամանորյա զարդարանքները:Նա մեր զարդարանքները կվերադարձնի այն ժամանակ, երբ մենք կկատարենք նրա պահանջը:

Ֆիզկուլտոդար՝ «Մենք փաթիլներ ենք»

Դաստիարակ

-Երեխաներ, պատկերացրե՛ք որ դուք թեթև ծյունիկներ եք:Հիմա,երբ կփչի քամին, դուք կդառնաք փաթիլներ և պտտվելով կթափվեք գետնին:

Հարց

Դաստիարակ

-Երեխաներ, ուզու՞մ եք վերադարձնենք մեր ամանորյա զարդարանքները և տրամադրությունը :

Երեխաների պատասխանները լսելուց հետո ասացի Գրինչի պահանջը:

Դաստիարակ

-Գրինչը մեզ տվել է Ձմեռ Պապիկի մասին հեքիաթ և պահանջել ,որ ավարտին հասցնենք միտքը:Հիմա ես ձեր համար կընթերցեմ հեքիաթը մաս առ մաս և մենք միասին կփորձենք ավարտել միտքը:

Հեքիաթ՝ Ձմեռ Պապի մասին

Դաստիարակ

- Լինում է,չի լինում մի Ձմեռ պապ է լինում:

-Որտե՞ղ էր ապրում նա:

Երեխաներ

-Ձմեռ պապը ապրում էր սառցե լեզվակների պալատում:

Դաստիարակ

Երեխաները նրան հրավիրել էին մանկապարտեզ իրենց տոնահանդեսին:

-Ինչպե՞ս հայտնեցին նրան այդ մասին

Երեխաներ

-Նամակ գրեցին:

Դաստիարակ

-Ձմեռ պապը կարդաց հրավերը և սկսեց ճանապարհի պատրաստություն տեսնել :

-Ի՞նչ վերցրեց իր հետ:

Երեխաներ

- Ձմեռ պապը նվերներ վերցրեց:

Դաստիարակ

-Նա նստեց եղնիկներով լծված իր սահնակը և ճամփա ընկավ հեռու՛, հեռու՛...

-Ի՞նչ ճանապարհներով անցավ :

Երեխաներ

-Ձմեռ պապն անցավ սառցեդաշտերով և ձնեբլուրների վրայով :

Դաստիարակ

-Երբ Ձմեռ պապը հասավ գետակի մոտ , տեսավ,որ կամուրջը կոտրված է:

-Ի՞նչ կարող է նա անել:

Երեխաներ

-Նա կարող էր կախարդական գավազանի օգնությամբ կամուրջը նորոգել:

Դաստիարակ

-Ձմեռ պապը կարող էր գետը թռչելով անցնել,սակայն կախարդական ձեռնափայտը տանն էր մոռացել: Կարող էր նա սառցե դաշտով անցնել,սակայն նվերների պարկը շատ ծանր էր,կարող էր խորտակել այն:Կարող էր գետը ցատկելով անցնել,սակայն Ձմեռ պապը շատ ծեր էր , կարող էր ջուրն ընկնել :Ձմեռ պապը նստեց գետի ափին և մտածեց, թե ինչպես վարվի:Հանկարծ լսեց,որ ինչ-որ մեկը կանչում է իրեն:Շուրջը նայեց՝ մարդ չկար:Նա մտածեց. «Գուցե գետի միջի՞ց են ձայն տալիս» :

-Ո՞վ է, տեսնես:

Երեխաներ

-Երևի ոսկե ձկնիկն է:

Դաստիարակ

-Ոսկե ձկնիկն է՞ր: «Մի վշտանա, Ձմեռ պապ,ես քեզ կօգնեմ» :

-Ինչպե՞ս ձկնիկը օգնեց Ձմեռ պապիկին:

Երեխաներ

-Երևի ոսկե ձկնիկը բյուրեղյա կամուրջ կառուցեց:

Դաստիարակ

-Ձմեռ պապն շատ ուրախացավ և շնորհակալություն հայտնեց ձկնիկին Իսկ ձկնիկը նրան ասաց. «Պետք չի՞քո շնորհակալությունը ,ավելի լավ է,ինձ էլ տա՛ր երեխաների հանդեսին» :Ձմեռ պապը համաձայնեց,սակայն ինչպե՞ս կարող է ձկնիկին հասցնել մանկապարտեզ:

Երեխաներ

-Երևի կոշիկի մեջ ջուր կլցնի և ոսկե ձկնիկին կդնի մեջը:

Դաստիարակ

-Ահա և Ձմեռ պապն ու ոսկե ձկնիկը մանկապարտեզ հասան:Երեխաները նրանց ուրախությամբ դիմավորեցին:Ձմեռ պապը բոլորին նվերներ բաժանեց,իսկ ձկնիկը կատարեց երեխաների ցանկությունները:Չէ՞ որ ձկնիկը սովորական չէր,այլ՝ կախարդական:

-Երեխանե՛ր, եկե՛ք մտածենք , թե ինչ խնդրե՛նք ոսկե ձկնիկից:

Երեխաները պատմեցին իրենց երազանքների մասին :

Կշռադատման փուլ

Երբ հեքիաթը ավարտեցինք, Գրինչը

անձամբ եկավ ,շնորհակալություն հայտնեց և վերադարձրեց մեր տոնածառն ու ամանորյա զարդարանքը: Երեխաները շատ ուրախացան և շնորհակալություն հայտնեցին Գրինչին: Գրինչն էլ խոստացավ,որ այլևս չի գողանա ամանորյա հրաշքները:

Օրվա երկրորդ կեսին այցելեցինք հայ փոստ և երեխաների ձեռքով նախօրոք պատրաստված նամակները ուղարկեցինք Ձմեռ պապիկին:

1. Դիտարկող-Տնօրեն -Այս բաց պարապմունքի միջոցով,երեխաները ամրապնդեցին Ամանորի մասին գիտելիքները:Պարապմունքի ժամանակ երեխաները շատ ոգևորված էին և տիրում էր աշխույժ մթնոլորտ:

2.Դիտարկող-Մեթոդիստ - Կար հետադարձ կապ երեխաների և դաստիարակի միջև: Երեխաները շատ ակտիվ էին և կարողացան պատասխանել հարցերին:

3.Դիտարկող-Դաստիարակ- Երեխաները դեռ մանուկ հասակից պետք է պատկերացումներ կազեն Ամանորի մասին, հասկանան, ինչու ենք նշում այդ տոնը և հավատք ունենան հրաշքների նկատմամբ:

ԵԶՐԱԿԱՑՈՒԹՅՈՒՆ

Այսպիսով, մենք խոսեցինք Ազգային տոների,ծեսերի

կազմակերպման առանձնահատկությունների դերի մասին կրթական գործում: Եվ աշխատանքը կատարելու ընթացքում հասկացա, թե որքան կարևոր են տոներն ու ծեսերը հասարակության և հատկապես երեխաների կյանքում:

Ես նպատակ էի դրել, որ երեխաները սկսած մանկապարտեզից հասկանան իրենց երկրի և հայ ժողովրդի ազգային տոների և ծեսերի իմաստը: Յուրաքանչյուր պարապմունքի ավարտից հետո ես հասա իմ նպատակին:

Դաստիարակներին խորհուրդ կտամ պարապմունքների միջոցով երեխաներին ծանոթացնել մեր ազգային տոներին:

ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ՑԱՆԿ

1. Լալա Սմբատյան «Նախաշավիղ» 2010.5.
2. Լալա Սմբատյան «Տոնական ղողանջներ»
3. <https://www.armgeo.am/arcient-armeninan-holidays/>

4. <https://www.marinemkrtchyan.Worolpress.com>
5. <https://hy.m.wikipedia.org/wiki/%D4%B1%D5%B4%D5%A1%D5%B6%D5%B8%D6%80>
6. <https://www.fyca.net/tonacuyc/trndez?lang=hy>